

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: J. P.
bytem X
zastoupená advokátem JUDr. Petrem Ritterem
sídlem Riegrova 376/12, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2022, č. j. X, ve věci přeplatku na příspěvek na bydlení

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2022, č. j. X, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci JUDr. Petrovi Ritterovi se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3 146 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Ostravě.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně bydlí s dětmi v bytě od roku 2014 a pronajímateli platí nájemné v hotovosti. Úřad práce přiznal žalobkyni příspěvek na bydlení od července 2020. Ing. J. K. (dále jen „pronajímatel“) se dostavil v lednu 2022 na úřad práce a prohlásil, že podpisy na výdajových dokladech nejsou jeho a doklady nevystavil. Úřad práce rozhodl, že žalobkyni vznikl přeplatek na bydlení 85 266 Kč za období od července 2020 do června 2021.
2. V posuzovaném případě byl především spor o to, jestli podpis na výdajových pokladních dokladech o úhradě nájemného je pravý.

3. **Žalovaný napadeným rozhodnutím** změnil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 17. 2. 2022, č. j. X o vzniku přeplatku na příspěvku na bydlení ve výši 85 226 Kč a povinnosti vrátit přeplatek do 30. 4. 2022, to vše podle § 62 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o SSP“). Žalovaný rozhodnutí úřadu práce změnil tak, že do výroku doplnil k odkazu na § 62 ještě odkaz na § 24–28 zákona o SSP.
4. **Úřad práce v rozhodnutí ze dne 17. 2. 2022** popsal, že z úřední činnosti zjistil, že pronajímatel nevystavoval žádné pokladní doklady a podpisy v dokladech o výši nákladů na bydlení za druhé až čtvrté čtvrtletí 2020 nejsou pronajímatele a nájemné za toto období nebylo uhrazeno v hotovosti. Úřad práce tvrzení pronajímatele uvěřil a vzal ho jako důkaz a podklad napadeného rozhodnutí.
5. **Žalovaný v napadeném rozhodnutí** vysvětlil, že dne 17. 1. 2022 se osobně na úřad práce dostavil pronajímatel a podal svědeckou výpověď. Přitom předal úřadu práce protokol o předání bytu ze dne 15. 8. 2021, e-mailovou korespondenci se žalobkyní a výpisy z účtů. Úřad práce předložil pronajímateli doklady, které žalobkyně doložila úřadu práce jako potvrzení o úhradě nákladů na bydlení. Pronajímatel potvrdil, že tyto doklady nevystavoval, ani nepodepisoval. Žalobkyně mu dluží nájemné za dobu od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020 ve výši 189 175 Kč a dále za období od února 2021 do srpna 2021. Pronajímatel sdělil, že žalobkyně mu v hotovosti žádné nájemné neplatila, uhradila pouze dvakrát na účet nájemné za září 2020 a leden 2021. Pronajímatel doplnil, že předal dokumentaci k vymáhání dluhu svému právníkovi. Žalobkyně se k citovaným podkladům vyjádřila 2. 2. 2022 při ústním jednání a trvala na tom, že nájemní smlouva s pronajímatelem byla ukončena ke dni 30. 11. 2021, nájemné vždy hradila pokladním příjmovým dokladem a u předání peněz byl vždy její bývalý partner pan O. a zletilá dcera N. P. Žalobkyně nemá žádný dluh na nájemném ani na službách spojených s užíváním bytu. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně uvedla úřad práce v omyl a zavinila vznik přeplatku. Žalovaný ani úřad práce nejsou oprávněni zpochybňovat tvrzení pronajímatele. Pronajímatel byl před svědeckou výpovědí poučen o právech a povinnostech svědka. Žalovaný neviděl k výsledku dalších svědků žádný důvod, protože se nejednalo o osoby, které jsou oprávněny potvrzovat výši nákladů na bydlení uhrazených pronajímateli pro účely příspěvku na bydlení. Žalovaný neshledal důvod pro provedení znaleckého posudku z oboru písmoznalectví, protože pronajímatel jednoznačně potvrdil, že mu žalobkyně žádné nájemné v hotovosti neplatila.
6. **Žalobkyně v žalobě** namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Správní orgány se nevypořádaly s námitkami žalobkyně a s návrhy na dokazování. Úřad práce neprokázal dostatečně skutkový stav a založil napadené rozhodnutí pouze na výpovědi pronajímatele, která byla lživá. Úřad práce a žalovaný této výpovědi přiznaly větší váhu, než má výpověď žalobkyně, navržených svědků a řada podepsaných pokladních dokladů. Správní orgány nebyly odborně způsobilé posoudit, zda podpis osoby je pravý či nikoliv. Ačkoliv žalobkyně doložila všechny dostupné doklady o platbách, správní orgány uvěřily pouze tvrzení pronajímatele. Pronajímatel uzavřel se žalobkyní v červnu 2021 novou nájemní smlouvu na celý další rok, což by těžko udělal, kdyby u něj měla dluh ve výši 189 000 Kč. Ve věci bylo proti žalobkyni vedeno trestní řízení, ale orgány činné v trestním řízení rychle dospěly k závěru, že ve věci je třeba provést znalecký posudek z oboru písmoznalectví, který nyní znalec zpracovává. Rovněž nebyl proveden výsledek bývalého přítele žalobkyně pana A. O., který byl u placení nájemného v hotovosti přítomen, stejně jako zletilá dcera žalobkyně N. P. Žalobkyně se s pronajímatelem v roce 2021 dohodla na

ukončení nájmu, protože byt měl vady a pronajímatel je v přiměřené době neodstranil. Žalobkyně se fakticky vystěhovala z bytu 30. 11. 2021, kdy skončila výpovědní doba. Žalobkyně a pronajímatel tuto skutečnost potvrdili písemností nazvanou „Ukončení nájemní smlouvy“ ze dne 30. 11. 2021. Tuto písemnost pronajímatel podepsal. Žalobkyně chtěla nahlédnout do správního spisu úřadu práce, ve spise byl chaos. Žalobkyně nemohla i přes nahlášení předem do spisu nahlédnout a nezjistila, co spis obsahuje. Nahlížení byla přítomna sociální pracovnice z občanského sdružení Romodrom Mgr. P. S., jejíž výslech žalobkyně navrhla k důkazu. Žalobkyně navrhla dále, aby soud provedl důkaz výsledkem A. O., úředním záznamem o výsledku A. O. (který přiložila) a znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví.

7. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** nad rámec napadeného rozhodnutí doplnil, že úřad práce ani žalovaný nejsou oprávněni rozhodovat případné spory mezi pronajímatelem a žalobkyní. Ve správním spise jsou doloženy doklady o výši nákladů na bydlení, kde je podpis pronajímatele a datum zúčtování. K těmto podpisům se žalobkyně nevyjadřuje. Úřad práce ani žalovaný neposuzovaly pravost podpisu pronajímatele, ale vycházely z jeho svědecké výpovědi, že podpisy nejsou jeho a pokladní doklady nevystavil, ani nepotvrdil doklady o výši nákladů na bydlení. Skutečnosti, které se netýkají projednávané věci a rozhodného období, jsou irelevantní.
8. **Žalobkyně v replice** upřesnila, že navržení svědci – dcera a bývalý přítel – neměli potvrzovat výši nákladů na bydlení hrazených pronajímateli, ale potvrdit, že platby pronajímateli probíhaly v hotovosti a tím tak zpochybnit pravdivost a věrohodnost jeho svědecké výpovědi. Trestní řízení bylo vedeno na popud úřadu práce kvůli podvodu při pobírání příspěvku na bydlení. Úřad práce a žalovaný postavily rozhodnutí na jediném důkazu, a to na svědecké výpovědi pronajímatele.
9. **Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
10. **Soud provedl při jednání dokazování** úředním záznamem Policie České republiky (dále jen „policie“) ze dne 19. 4. 2022, č. j. X o podání vysvětlení panem A. O. k vrácení příspěvku na bydlení žalobkyní, posudkem č. 942/2022 z oboru písmoznalectví, specializace ruční písmo, znalce Mgr. A. Č. ze dne 24. 11. 2022, který si vyžádala policie k téže věci a usnesením policie ze dne 15. 12. 2022, č. j. X o odložení trestní věci podezření ze spáchání přečinu podvodu, který měl spočívat v obohacení žalobkyně příspěvkem na bydlení.
11. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Spor byl v posuzované věci o pravost podpisů pronajímatele na potvrzeních o úhradě nájemného žalobkyní.
13. Správní orgány zjistily skutkový stav z výpovědi pronajímatele, který pravost svého podpisu popřel. Navrhované důkazy žalobkyně shledaly jako nadbytečné.
14. S ohledem na obsah žaloby, soudního a správního spisu si soud vyžádal konečné rozhodnutí policie ve věci podezření z přečinu podvodu (obohacení příspěvkem na bydlení) a případný znalecký posudek.
15. Soud zjistil ze znaleckého posudku č. 942/2022 z oboru písmoznalectví, specializace ruční písmo, znalce Mgr. A. Č. ze dne 24. 11. 2022, že „je pravděpodobnější, že podpisy na průpisových kopiích výdajových pokladních dokladů ze dnů 7. 7. 2020, 20. 8. 2020, Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

20. 9. 2020, 22. 10. 2020, 21. 11. 2020, 17. 12. 2020, 24. 1. 2021, 22. 2. 2021, 20. 3. 2021, 20. 4. 2021, 20. 5. 2021, 19. 6. 2021, 24. 7. 2021, 20. 8. 2021, 20. 9. 2021, 20. 10. 2021 a 20. 11. 2021, vždy na částku 11 337 Kč, jsou průpisovou kopií pravého podpisu Ing. J. K., než že by se jednalo o průpisovou kopii padělků vyhotoveného se snahou o napodobení vzoru. Byly zjištěny průpisy, které mohou vyvolávat pochybnosti o dataci či posloupnosti vzniku sporných podpisů“.

16. Soud zjistil z úředního záznamu policie ze dne 19. 4. 2022, č. j. X o podání vysvětlení panem A. O. k vrácení příspěvku na bydlení žalobkyní, že žalobkyně vždy hradila nájemné hotově do rukou pronajímatele a obdržela o tom doklad. Pan O. byl od roku 2014 do roku 2018 partner žalobkyně a byl vždy v pokoji se synem a poslouchal za dveřmi. Býval tam často. Doklady vypisovali oba, žalobkyně i pronajímatel. Pronajímatel chce zaplatit po žalobkyni rekonstrukci bytu, donutil ji odejít, věděl, že bere příspěvek na bydlení. Vady v bytě neodstraňoval a kdyby pan O. nezasádroval obklady u kuchyňské linky, linka by spadla. Z pronajímatele se vyklubal někdo jiný než na začátku, a to poté, co si žalobkyně začala stěžovat na byt.
17. Podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád „nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2“.
18. Skutečnosti, které soud zjistil ze znaleckého posudku, vnesly důvodné pochybnosti do skutkového stavu, který zjistily správní orgány. Znalecký posudek potvrzuje s vysokou mírou pravděpodobnosti pravost podpisu pronajímatele, ačkoliv pronajímatel sdělil úřadu práce opak a úřad práce jeho tvrzení uvěřil bez toho, aby provedl k námitkám žalobkyně další dokazování.
19. Není úkolem soudu, aby znalecký posudek hodnotil jako první (srov. rozsudek NSS č. j. 10 Afs 352/2019-26, bod 26). Nahrazoval by tím nepřipustně činnost správních orgánů a vzal by tím žalobkyni jednu instanci pro její aktivitu a obranu v řízení.
20. Protože znalecký posudek byl důležitý pro rozhodnutí ve věci a vnesl do zjištěného skutkového stavu důvodné pochybnosti, soud zrušil napadené rozhodnutí kvůli nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu a nechal na správním orgánu, aby zhodnotil obsah posudku a znovu posoudil spornou otázku pravosti podpisu pronajímatele na potvrzeních o úhradě nájemného (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
21. Soud neprováděl důkaz svědeckou výpovědí Mgr. P. S. o průběhu nahlížení do správního spisu, protože tento důkaz neměl vztah ke sporné otázce. Soud neprovedl ani důkaz výpovědí svědka A. O., protože přečetl záznam policie o jeho podání vysvětlení a další důkazy i vzhledem k procesní situaci byly nadbytečné. Pokud by měl pan A. O. vypovídat k dalším skutečnostem, může žalobkyně navrhnout jeho výpověď v dalším správním řízení. Je namístě, aby pak žalobkyně sdělila, jaké nezjištěné skutečnosti by měl svědek objasnit.
22. Krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady řízení, neboť žalovaný si ve správním řízení neopatřil důkaz v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný znovu ve věci rozhodne, přičemž bude vycházet z právního názoru krajského soudu, že skutkový stav nebyl zjištěn v souladu s § 3 správního řádu a je třeba doplnit dokazování.
23. Soud rozhodl o nákladech řízení v souladu § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšná žalobkyně žádné náklady řízení nepožadovala a soud žádné ze spisu nezjistil, proto jí je nepřiznal. Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

24. Krajský soud určil odměnu ustanovenému zástupci částkou 3 146 Kč. Skládá se z částky 2 000 Kč za dva úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 7 bodu 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů [převzetí a příprava zastoupení – písm. b) a účast při jednání soudu – písm. g)] a z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta (dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 4 AT). Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, k částce 2 600 Kč náleží daň v sazbě 21 % a výši 546 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 3. srpna 2023

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně